

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Örebro universitet	Nationalekonomi	A-2019-04-4738
<p>Bedömning av utvalda bedömningsområden</p> <p>Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat Sammanvägd bedömning av aspektområdet utformning, genomförande och resultat (numera bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat) Bedömning med motivering: I den tidigare utvärderingen framgår följande av bedömargruppens yttrande: "Aspektområdet utformning, genomförande och resultat bedöms sammantaget inte vara tillfredsställande.</p> <p>Vad gäller aspekten kunskap och förståelse ser bedömargruppen det som en brist att de obligatoriska kurskraven är så låga. Bedömargruppen ser vidare kvalitetssäkringen av kurser i det gemensamma doktorandnätverket som ett tydligt utvecklingsområde, både på nätverks- och på lärosätetsnivå. Bedömargruppen vill samtidigt lyfta fram de gemensamma doktorandworkshops i samma nätverk som ett gott exempel på hur man på ett relativt enkelt sätt kan säkerställa att ett större antal doktorander inkluderas i ett gemensamt forskarnätverk där man dels ges återkommande insyn i andra forsknings- och forskarutbildningsmiljöer, dels får återkommande extern feedback på sina artiklar. Detta övar såväl färdighet och förmåga som värderingsförmåga och förhållningssätt, i och med att man kontinuerligt får tillfälle att diskutera forskning med doktorander och seniora forskare med andra forskningsinriktningar än den egna institutionens, och bidrar därmed till att säkerställa måluppfyllelsen för dessa aspekter. Då publicerbarhet är ett krav för artiklar som ska ingå i avhandlingen anser bedömargruppen att lärosätet systematiskt bör följa upp om dessa faktiskt publiceras efter disputationen. Detta ser bedömargruppen som ett utvecklingsområde."</p> <p>Uppföljning av utbildningen <i>Örebro universitet har analyserat UKÄ:s utvärdering av forskarutbildningsprogrammet i nationalekonomi. Örebro universitets åtgärdsredovisning är tudelad och består dels av åtgärder som vidtagits internt av lärosätet, dels av de åtgärder som vidtagits av SWEGPEC nätverket (Swedish Graduate Program in Economics) i vilket Örebro universitet ingår som partneruniversitet.</i></p> <p>Interna åtgärder <i>Örebro universitet har vidtagit olika åtgärder för att säkra hög kvalitet i forskarutbildningen i nationalekonomi. I sin utvärdering framförde UKÄ:s bedömargrupp att den låga omfattningen av obligatoriska kurser är en brist i utbildningen. Den reviderade allmänna studieplanen föreskriver att det totala kurskravet har utökats från 90 högskolepoäng (hp) till 105 hp. De obligatoriska kurserna uppgår nu till 60 hp (15 hp för varje delområde i matematik, mikroekonomisk teori, ekonometri och makroekonomisk teori). Bedömargruppen anser att kvalitetssäkringen av forskarutbildningen genom de ändrade kurskraven vad gäller de obligatoriska kurserna är adekvat. Örebro universitets allmänna studieplan är nu i linje med de som finns vid andra nationella och internationella lärosäten.</i></p>		

Gällande kvalitetssäkringen av kurser som ges av andra lärosäten har Örebro universitet rutiner. I allmänhet förs en diskussion mellan doktorander, handledare och andra forskare på enheten med kompetens att bedöma kursens kvalitet innan doktoranden läser kursen. När en doktorand vill tillgodoräkna sig en kurs från ett annat lärosäte rådgör ämnesansvarig tillsammans med den eller de lärare som har lämpligast ämneskunskap att bedöma om en kurs håller erforderlig kvalitet och i så fall hur många högskolepoäng kursen motsvarar. Baserat på detta lämnar ämnesansvarig ett förslag till prefekt som tillstyrker eller avstyrker förslaget.

Örebro universitet erhöll den 15 november 2019 den internationella AACSB ackrediteringen efter flera års medveten utveckling av kvalitetssäkringen av utbildningsprogrammen i ekonomi vid Örebro universitet. Ackrediteringen omfattar även forskarutbildningsprogrammet i nationalekonomi och förutsätter en kontinuerlig översyn och uppföljning av kvaliteten i programmet liksom en bedömning av huruvida lärosätet allokerar tillräckliga resurser för handledning av doktorander och kursutbudet. För att bibehålla ackrediteringen måste en omfattande utvärdering göras vart femte år. AACSB ackrediteringen ska ses som ett viktigt komplement i kvalitetssäkringen av forskarutbildningsprogrammet i nationalekonomi.

Örebro universitets åtgärdsredovisning omfattar även en redogörelse av de åtgärder som vidtagits med anledning av att bedömargruppen i sitt yttrande konstaterar att ett utvecklingsområde inom kvalitetssäkringen är att lärosätet systematisk följer upp hur artiklarna i doktorandernas avhandling faktiskt publiceras efter disputationen. Den nationalekonomiska enheten vid Örebro universitet har fastslagit rutiner för detta och avsikten är att dessa tillämpas framgent. Incitamenten för denna uppföljning är starka såväl för handledarna som medförfattarna och för den nationalekonomiska enheten eftersom den egna karriären, den interna medelstilldelningen och möjligheten att få externa anslag i hög utsträckning påverkas av publiceringarna. Åtgärdsredovisningen redovisar en uppföljning av doktorsavhandlingarna under perioden 2013-2019, sammanlagt 19 stycken. En dylik uppföljning kan ses som ett gott exempel för övriga forskarutbildningsprogram.

Nätverket SWEGPEC är helt avgörande vid en bedömning av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat i små forskarutbildningsprogram såsom det vid Örebro universitet. SWEGPEC:s styrgrupp har analyserat UKÄ:s utvärdering av forskarutbildningen i nationalekonomi och vidtagit åtgärder. I den rapport som godkänts av nätverkets partners och som finns bilagd Örebro universitets åtgärdsredovisning beskrivs SWEGPEC-nätverkets bedömning av UKÄ:s utvärdering enligt följande:

- "Det behövs en mera långsiktig planering och kontinuitet av de kurser som erbjuds inom nätverket
- Kvalitetssäkringen av kurserna behöver förbättras
- Ett avtalsbaserat handlingsprogram ska ligga till grund för ett långsiktigt samarbete (så att kompetensförsörjningen kan stärkas)
- Förhandskraven vad beträffar deltagande i de kurser som erbjuds ska vara mera enhetliga
- Det ska erbjudas obligatoriska kurser inom SWEGPEC omfattande mikroekonomisk teori, makroekonomisk teori, matematik och ekonometri. UKÄ rekommenderar också att dessa kurser omfattar 60 högskolepoäng
- Bättre information om vilka kurser erbjuds inom nätverket och kursernas innehåll behöver ges till forskarstuderande och handledare."

Bedömargruppen utgår från den analys av UKÄ:s utvärdering som nätverket gjort och de åtgärder som vidtagits. Bedömningen baserar sig på skriftlig rapportering från lärosätena och intervjuer med representanter för Örebro universitet, Linnéuniversitetet och Södertörn högskola.

Långsiktig planering och kontinuitet i kursutbudet

Nätverket har godkänt en överenskommelse mellan lärosätena om samarbetet inom forskarutbildning i nationalekonomi. Ett mera formaliserat nätverk skapar nu grunden för utveckling av verksamheten. Nätverkets organisation har utvecklats. En styrgrupp bestående av en representant från varje lärosäte (Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Högskolan i Jönköping, Södertörns högskola och Örebro universitet) samt en studentrepresentant bär det huvudsakliga ansvaret för kursplaneringen och kvalitetssäkringen. Under intervjuerna framkom att de fem lärosätena delvis har olika ingångsvärden när det gäller samarbetet där några önskar ett fördjupat samarbete med färre lärosäten medan andra menar att samarbetet som det ser ut i skrivande stund är tillräckligt. Bedömargruppen föreslår att samarbetet fördjupas genom att nätverket säkerställer kontinuitet i kursutbudet och förstärker koordineringen av kursutbudets struktur. De argument som framfördes i såväl de skriftliga svaren som vid intervjuerna att det inte var nödvändigt med ett komplett kursprogram omfattande hela omfånget av kurser i forskarutbildningen är inte övertygande. Det finns ett tydligt signalvärde att de fem lärosäten som ingår kan erbjuda ett komplett forskarutbildningsprogram inom ramen för nätverket. Det finns en tydlig förbättringspotential i detta avseende. Det kursprogram som i nuläget utannonseras på nätverkets hemsida har också luckor och det framstår fortfarande som svårt för en nyantagen doktorand att planera vilka kurser som ska läsas och vid vilken tidpunkt de kan examineras. Detta är ett utvecklingsområde. Överenskommelsen stadgar att i samarbetet ingår även lärosäten vilka inte har examinationsrätt inom forskarutbildning i nationalekonomi (Blekinge tekniska högskola, Högskolan Dalarna och Karlstads universitet). Det framgår inte varför så är fallet. I intervjuerna med lärosätena har det heller inte framförts några tungt vägande skäl för att dessa lärosäten ska vara partners. Vid intervjuerna framkom att dessa tre lärosäten inte är aktiva, det vill säga de finansierar inte någon doktorand verksam vid något av de fem lärosäten som har examinationsrätt. Bedömargruppen anser att det då inte föreligger något skäl varför dessa tre lärosäten ingår i samarbetet. Enligt överenskommelsen äger varje lärosäte rätt att lämna nätverket utan uppsägningstid och utan närmare angivelse av skäl härför. Detta försvagar förutsättningarna för en långsiktig planering av verksamheten, för kontinuiteten i kursutbudet och för en långsiktig planering av kompetensförsörjningen som tryggar kvaliteten i nätverkets kursutbud. Till detta kan också tillföras lärosätenas divergerande syn på det framtida samarbetet vilket ställer frågan om samarbetet är långsiktigt hållbart. Skulle nätverket upphöra blir det svårt eller näst intill omöjligt för lärosätena att upprätthålla kvaliteten i forskarutbildningen om inte det nuvarande samarbetet ersätts av samarbete med något av de större svenska lärosätena. Bedömargruppen menar att lärosätena bör omvärdera behovet av en utträdesklausul för att säkra nätverkets framtid. Överenskommelsen stadgar inga ekonomiska förpliktelser för lärosätena. Varje lärosäte bär sina egna kostnader. Oklarheterna om den långsiktiga finansieringen av verksamheten och därmed kompetensförsörjningen är uppenbar. I rapporteringen från lärosätena Linnéuniversitetet, Södertörns högskola och Örebro universitet liksom i överenskommelsen mellan partnerlärosätena finns ingen explicit åtgärdsplan för hur kompetensförsörjningen kan säkerställas. Avsaknaden av budget och finansieringsplan för nätverket försvårar en långsiktig kompetensförsörjningsplan som kan trygga bredden i nätverkets kursutbud av i synnerhet de obligatoriska kurserna. Alla i nätverket ingående lärosäten har reviderat sina allmänna studieplaner i enlighet med UKÄ:s utvärdering. Detta gagnar en långsiktig planering.

Datum
2020-03-31Reg.nr
411-00214-19

Med utgångspunkt i åtgärdsredovisningen från Linnéuniversitetet, Södertörns högskola och Örebro universitet förefaller en strategi för nätverkets verksamhet saknas. Överenskommelsen mellan partnerlärosätena kan som sådan inte betraktas som ett strategiskt handlingsprogram som enligt nätverket ska ligga till grund för samarbetet. Beredningen av en långsiktig utvecklingsplan för nätverket är ett utvecklingsområde.

Kursplaneringen

Överenskommelsen förtydligar styrgruppens roll i kursplaneringen även om fördelningen av ansvaret mellan partnerlärosätena och nätverket i vissa fall förefaller oklar. Kursplaneringen underlättas av att Linnéuniversitetet, Södertörns högskola och Örebro universitet reviderat sina allmänna studieplaner så att kravet på 60 högskolepoäng obligatoriska kurser (mikroekonomisk teori, makroekonomisk teori, matematik och ekonometri) ingår. De obligatoriska kurserna har sedan UKÄ:s utvärdering delats upp mellan lärosätena för att ge kontinuitet och struktur i kursutbudet. Detta ger en långsiktighet i planeringen men arbetsfördelningen mellan partnerlärosätena är ett utvecklingsområde. Av de obligatoriska kurserna ger Linnéuniversitetet nu Ekonometri (15 hp).

Styrgruppen granskar kursplaner och avgör vilka kurser ska erbjudas inom nätverket. Därigenom eftersträvas en klarare kursplanering och uppföljning.

Explicita stadganden om att nätverket inte erbjuder kurser på mastersnivå saknas liksom explicita stadganden gällande samläsning med mastersstudenter.

Överenskommelsen konkretiserar inte hur de obligatoriska kurserna kan garanteras de vid partnerlärosätena inskrivna doktoranderna. Nätverket erbjuder inte ett komplett kursprogram, vilket för vissa av de i nätverket ingående lärosätena kan medföra svårigheter. Oklarheter vad gäller antagningen av doktorander till forskarutbildningen finns också. Det har varit svårt att få information om när antagning sker. Något lärosäte anger att antagning sker när externa medel finns tillgängliga medan andra anger att antagning sker till höstterminen. Dessa oklarheter försvårar också planeringen av kursprogram, speciellt de obligatoriska kurserna.

Därmed blir kompetensförsörjningen inom de enskilda partnerlärosätena i synnerhet för de minsta programmen avgörande för den enskilda doktorandens framgång i sina forskarstudier. Eftersom rekryteringen av doktorander till nätverkets lärosäten inte tidsmässigt är samordnad försvåras förutsättningarna för nätverket att erbjuda alla doktorander en tidsmässigt ändamålsenlig kurssekvens så att de obligatoriska kurserna kan avläggas under det första studieåret. Detta gagnar inte genomströmningen.

Kvalitetssäkringen och förhandskrav

Enligt överenskommelsen genomför styrgruppen årligen en uppföljning av de kurser som erbjuds inom nätverket i syfte att identifiera brister, föreslå förbättringar och verka för att implementera ändringar med fokus på hög kvalitet. Årligen sker en utvärdering av nätverket enligt en fastställd enkät.

Enhetliga förhandskrav gällande kursdeltagande är inte uppställda. Förhandskraven är oförändrade i jämförelse med tidigare krav trots att parterna i nätverket i sin analys av UKÄ:s utvärdering påtalar vikten av mera enhetliga förhandskrav. Diagnostiska test förefaller inte tillämpliga. Styrgruppens roll i granskningen av huruvida kursdeltagarna uppfyller stadgade förhandskrav för respektive kurs förblir oklar.

Sammantaget visar den analys som SWEGPEC gjort mot bakgrund i UKÄ:s utvärdering att nätverket ser omfattningen av de åtgärder som måste vidtas för att SWEGPEC:s verksamhet ska framtidssäkras, men bedömgruppen menar att de åtgärder som vidtagits hittills inte är tillräckliga. De flesta utmaningar kräver tid för att kunna verkställas och är viktiga speciellt för de små

programmen. Bedömaregruppen anser att även om ett flertal åtgärder vidtagits i linje med UKÄ:s utvärdering måste utvecklingsarbetet fortsätta.

Även om nätverkets organisation via överenskommelsen förtydligar ansvar och processer kvarstår osäkerhet om och bristande långsiktighet i verksamhetsplaneringen, i finansieringen och i kompetensförsörjningen. Ett handlingsprogram som ligger till grund för samarbetet inom nätverket saknas. Detta har konsekvenser för kvaliteten i genomförandet av forskarutbildningen. SWEGPEC:s kvalitetsambitioner förblir delvis oklara. Avsaknaden av enhetliga och mera strikta förhandskrav för deltagande i kurser liksom de associerade lärosätenas fortsatta medverkan i verksamheten är exempel på detta. Alla de påtalade utmaningarna kräver tid.

Bedömaregruppen anser därför att vid en utvärdering av bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat inom forskarutbildningsprogrammen i nationalekonomi vid Linnéuniversitetet, Södertörns högskola och Örebro universitet att de åtgärder som nu vidtagits inom SWEGPEC som sådana inte är tillräckliga för att skapa garantier för att doktoranderna inom dessa program kan erbjudas ett heltäckande och högkvalitativt utbud av de obligatoriska kurserna i nationalekonomi. Nätverket kan inte sägas vara säkrat på lång sikt. Kompletterande åtgärder vidtagna av partnerlärosätena måste därför beaktas och bör förutsättas.

En sammantagen bedömning måste beakta såväl de åtgärder som Örebro universitet vidtagit som de åtgärder som SWEGPEC-nätverket vidtagit. Lärosätet har ambitioner och beredskap att axla ett ansvar i nätverket. Detta reflekteras bland annat i att Örebro universitet åtagit sig att ansvara för nätverkets hemsida. Samtidigt har Örebro universitet förtydligat processer och system gällande kvalitetssäkring dels av forskarutbildningskurser som ges av andra lärosäten, dels av de artiklar som ingår i doktorandernas avhandling. Med hänsyn taget till de åtgärder som vidtagits inom SWEGPEC anser bedömaregruppen att de åtgärder som Örebro universitet internt vidtagit kompletterar i tillräcklig utsträckning de åtgärder som vidtagits inom nätverket. De minimikrav som kan ställas på lärosätet för att forskarstuderande i nationalekonomi kan erhålla en adekvat bredd och ett tillräckligt djup i studierna uppfylls därmed.

Sammantaget anser bedömarna att de vidtagna åtgärderna ger förutsättningar för att Örebro universitet ska kunna säkra hög kvalitet i utbildningen.